

Met de pelgrim op pad: Jan Gijsbers en kleinzoon Willem

Jan Gijsbers is 74 jaar oud, getrouwd met Fien, woont in Valkenswaard en heeft vier keer de Camino Frances gelopen telkens vertrekkend uit Saint Jean Pied de Port. Samen hebben ze vier kinderen.

Na zijn opleiding aan de HAS in Den Bosch begon Jan zijn eigen tuinderij met groenten en bloemen en dat is hij zijn hele werklevens blijven doen. Zijn dochter en haar man (de ouders van Willem) hebben inmiddels het bedrijf overgenomen.

Willem Rutten is nu 24 jaar oud en studeert kernfusie en werktuigbouwkunde aan de TU Eindhoven, hij is de kleinzoon van Jan.

Het voortraject

Aanleiding

De woonkamer en de keuken hangen vol met herinneringen aan de tochten naar Santiago, hier woont een bezielde pelgrim, die - eenmaal aan de praat - van geen ophouden weet. Een prima geheugen stelt hem in staat allerlei details op te halen wat het plezierig maakt om naar zijn verhalen te luisteren. En zo vertelde hij ook tegen zijn kleinzoon Willem in 2010 bij terugkomst op het vliegveld dat hij de weg naar Santiago een keer zou moeten lopen: "Als jij 18 jaar oud bent, lopen wij samen de camino".

Maar Willem zat op de middelbare school, ging toen verder studeren. In de tweede helft van 2021 ging Willem stage lopen in Zuid-Frankrijk, hij ging er heen met de fiets. Op weg daar naar toe kwam hij bordjes tegen die pelgrims de weg wezen naar Santiago en toen hij ook nog een tweetal Duitse pelgrims sprak, wist hij het zeker: hij zou opa vragen of hij mee liep!

Willem was toen 23 jaar oud was, bijna afgestudeerd aan de TUE, en er was ruimte om te gaan. Willem houdt van uitdagingen en het avontuur zoeken en wist van de passie van opa om naar Santiago te gaan. Wie krijgt er nou de kans om een maand lang met zijn opa op te trekken!

Samen zouden ze te voet op weg gaan en op 16 mei 2022 vertrekken vanuit Saint Jean Pied de Port.

Liftend naar Saint Jean Pied du Port

Opa Jan had en heeft nog steeds het motto: 'geef het avontuur een kans, bij twijfel doen'. Dus stelde Willem voor om vanuit Valkenswaard te liften naar Saint Jean, Willem had ervaring met liften: "dat moet lukken opa".

Waar op de camino het thema 'vertrouwen' erg belangrijk is, is dit bij liften zeker ook zo. Op de camino vertrouw je op een bed bij aankomst, reserveren hoeft niet. En je neemt in goed vertrouwen afscheid van anderen, in de wetenschap dat je ze later weer tegen komt als dat zo moet zijn.

Met liften heb je natuurlijk heel veel vertrouwen in anderen om je te helpen je bestemming te bereiken. Dat vertrouwen was niet ongegrond, want na anderhalve dag en zeven autoritten waren ze in Saint Jean, nu konden ze samen op pad gaan. De toon was gezet met mooie ontmoetingen en avonturen.

Tijdens de tocht

Van tevoren hadden ze samen getraind en wat praktische afspraken gemaakt. Willem had zijn universitaire kennis op het vlak van de kernfusie in zijn bagage en hij was communicatief anders dan Jan, die van praten houdt. Ze zouden elkaar onderweg niet uithoren. En niet sparen. Willem was geen kleine jongen meer maar een volwassen jonge kerel die met zijn grootvader op pad ging. Soms volwassen gesprekken met diepgang over de waarde van relaties, liefde, vriendschap, vertrouwen, eerlijkheid, voor je mening uitkomen, democratie. Dan was er weer lol, stilte en genieten van de natuur.

Er waren zoveel jongeren onderweg dat Willem ook stukken meeliep met zijn leeftijdsgenoten. Andere gespreksstof, andere loopomgeving. Overnachtingen werden niet vooraf gereserveerd, ze vertrouwden er op dat ze wel een plek zouden vinden.

En dan waren er de gezamenlijke maaltijden in de albergues. Jan sprak een aardig woordje Spaans, hij had twintig jaar les gevolgd. En Willem sprak Engels, de voertaal op de camino, maar ook Frans, Duits en pikte ook al een woordje Spaans op. De taal was vrijwel nooit een belemmering voor de communicatie met de mensen, het ging al snel als vanzelf naarmate de tocht vorderde.

Iedere keer opnieuw benieuwd naar de situatie, wie waren die andere pelgrims, wat dreef hen, wat droegen ze met zich mee. En dan volop genieten van een enkel glaasje rode wijn. Het viel hen trouwens op dat er soms stevig werd gedronken door de pelgrims: zorgt dat er voor dat de pelgrim zijn verhaal kwijt wil?

Soms werd er ook gezongen. Zo ook in de tuin van het klooster in Carrión de los Condes waar om zes uur 's avonds vlotte jeugdige nonnetjes met de pelgrims samen mooie wereldse liedjes zongen zichzelf op een gitaar begeleidend: kampvuurliedjes zonder kampvuur!. Op zeker moment vroeg Jan zijn favoriete Spaanse nummer aan. Tot verbazing van iedereen – en dus ook van Willem – nam Hollandse Jan in het Spaans het gesproken deel van de liedtekst voor zijn rekening.

Jan was al vooruit gelopen en Willem liep samen met een groep leeftijdsgenoten daar achteraan naar Burgos. Ze zouden naar de voetbalwedstrijd van Liverpool tegen Real Madrid gaan kijken ergens op een terras. Het was zo gezellig, dat Willem en co bleven doorzakken en eerst vroeg in de ochtend aan slapen toe kwamen. Eerst tegen de middag hervatte Willem de tocht waar Jan al voor dag en dauw aan begonnen was. Moet kunnen!

In Sambol kwamen Jan en Willem weer bij elkaar en werd Willem begroet met een concert van fluitende pelgrims die waren uitgerust met fluitjes van fluitenkruid!

Onderweg werden met behulp van de telefoon allerlei momenten op video vastgelegd, die voor de nodige hilariteit zorgden. Zo werd een stel overstekende slakken naar een veiliger oord gecoacht voordat ze zouden worden vermorzeld onder passerende tractorbanden.

Verderop was de botanicus Jan een struik met bijzonder blad aan het traceren. Onder de struik vond hij de vermoedelijke vruchten ervan: het steeltje met dopje, dit moest een eikenstruik zijn! Waar Archimedes ooit zei "Eureka" zo sprak Jan de mythische woorden: "Beter een halve eikel dan een lege dop".

Elkaar leren kennen onderweg

Jan: "ik heb van Willem geleerd, heel veel zelfs. Opa, luister jij wel?" als Jan weer eens midden in een gesprek een kwinkslag maakte. En dan zweeg Jan. Willem confronteerde mij op sommige ogenblikken met mezelf, ik deed dingen waar ik gewoon geen erg in had dat anderen dat soms kan storen.

En andersom: ik ken Willem nu ontzettend goed, hij maakt makkelijk contact, al vindt hij zelf van niet. "Willem heeft van mij een ander mens gemaakt" zegt Jan. Een vriend zei voor de grap: "had hij dat niet beter vijftig jaar eerder kunnen doen" Van je vrienden moet je het hebben, toch....!

Hoe waren jullie ontmoetingen met andere pelgrims?

Wij hebben geen vervelende dingen meegemaakt onderweg. We waren elke dag een kleine negen uur onderweg, gewoon basic en Willem natuurlijk uitgerust met zijn digitale navigatie. Als plantkundige kon ik genieten van de flora die wij passeerden en dan kletste ik Willem de oren van zijn kop. Op de Meseta wordt de omgeving minder interessant en dan komt er nog meer ruimte voor diepere gesprekken met elkaar en met medepelgrims.

"De mensen die je ontmoet of die ook onderweg zijn, maken voor een groot deel jouw camino". Mooier kan Jan de beleving van de ontmoetingen die zij samen onderweg hadden niet karakteriseren.

Geen steen meegenomen maar elkaar leren kennen onderweg

Willem had geen steen meegenomen. "Ik zat nergens mee, samen met opa onderweg zijn was het belangrijkste".

Hebben jullie onderweg ook een kaarsje opgestoken?

Jan: Ik heb op eigen initiatief voor enkele mensen kaarsjes opgestoken. Dat deed ik ook in mijn voorgaande tochten. Willem had onderweg naar Sampon een kaarsje opgestoken en ergens een kaarsje voor opa en oma.

Na de tocht

Het hoogtepunt van onze pelgrimstocht vond ik.....

Jan: “Misschien wel de overnachting in Grañón. Een aantal trappen op, in een ruimte vast aan de oude kerk, was een ruimte waarin ongeveer 40 mannen en vrouwen de gezamenlijke maaltijd gebruikten. Er waren twee Spaans sprekende hospitalero's die zeiden dat we zelf mochten kiezen wat we wilden eten, want we moesten het zelf klaar maken! Een Texaans meisje uit Willem's vriendengroepje nam kordaat de leiding. Er waren voldoende ingrediënten in huis en er werd gekookt. Er werd nog een lange tafel en stoelen onder een trap vandaan getoverd en iedereen kon zitten en eten. De hospitalero's deden “niks”. Het afwasritueel werd in het Spaans uitgelegd, prompt zeer correct vertaald door de Texaanse. In tien minuutjes was alles aan kant. Daarna gingen we via een binnendoor deur naar het zangkoor hoog achter in de kerk. Daar werd een schaal met een kaars doorgegeven waarbij iedereen iets mocht zeggen of zwijgen of zingen. Indrukwekkend. Het werd afgesloten met een huck van iedereen aan iedereen!”

De meeste ontmoetingen waren kortstondig pelgrims vertelden hun verhaal, luisteren naar wat hen bezielde en wat ze aan bagage bij zich hadden. Jan had Willem onderweg gewezen op fluitenkruid dat her en der langs de paden stond. Samen hadden ze enkele fluitjes ervan gesneden.

Er kwam een jong stel met een kind in een fietskar op hun pad waarmee ze een praatje maakten. Het bleken Amerikanen te zijn ook op weg naar Santiago. Willem gaf een fluitje aan het meisje en vertelde dat je een treingeluid kon nabootsen, maar je moest wel even oefenen. En dat deden ze. Toen werd het even stil en kwam het verhaal dat onlangs haar broertje was overleden en die hield erg veel van treinen.....Willem noemde het de mooiste ontmoeting.

Wat heeft de camino jullie opgeleverd?

Jan: Kennis van de ander en zelfkennis. Zelfkennis is het begin van alle wijsheid, dus er is nog hoop!” Het kenmerkt Jan, altijd ruimte voor een kwinkslag.

Willem: “ik heb geleerd om dingen makkelijker los te laten. Vluchtige ontmoetingen en gesprekken onderweg, luisteren naar de verhalen die werden verteld, je raakte dingen ook weer kwijt na enkele dagen. Alleen de meest aansprekende dingen bleven hangen”.

Algemene punten

Welk advies zouden jullie een vertrekkende pelgrim willen geven?

Jan: “We hadden de busreis vooraf moeten boeken vanwege de drukte van terugreizende pelgrims en het feit dat we beiden in het weekend van de Handelse Processie thuis wilden zijn om mee te lopen. Dan ligt er tijdsdruk op de camino en heb je niet even wat meer tijd om dingen te bezoeken en zo. Doe dat niet, zorg dat je dat wel kunt doen”!

Jan: “Als de gelegenheid zich voordoet: doen. De camino vraagt geen energie, hij geeft je energie. Je wordt er jong van, zeker als je met je kleinzoon gaat! Maar ook in eerdere camino's had ik die ervaring”.

Stel je open. Dan zal je op de camino de schoonheid van de natuur en de mensen onderweg nog meer ervaren”.

Willem voegt er aan toe: “ de beleving van het onderweg zijn komt niet zo binnen als je op te jeugdige leeftijd op pad gaat, je bent dan nog met andere dingen bezig”.

Willem: “Je krijgt nogmaals bevestigd hoe simpel het leven eigenlijk is. Sta open voor het avontuur, de rust en stilte. Maar besef dat je bij terugkomst thuis geconfronteerd wordt met de werkelijkheid van een jachtige wereld. Het contrast daarmee is o zo mooi”!

Tot slot

Toeval bestaat niet. Sommigen noemen het de hand van Jacobus. Ik kan wel tien waar gebeurde, zelf meegemaakte, verhalen vertellen, waarvan wij hier zeggen: “Dè is toch stèrk”

Willem wil de tocht nog eens doen, maar dan met een open tijdsend.

